

Posudek na disertační práci

Mgr. Hana Dobiášová: *Epistemologické aspekty Millova pojetí svobody*. Olomouc 2015, 105 číslovaných stran (bez literatury a resumé).

Disertační práce Hany Dobiášové je vyzrálým textem, z nějž si čtenář odnese téměř vše, co od podobných textů očekáváme. V úvodu stojí zřetelně pojmenovaný cíl, kdy chce „ukázat, že Millova koncepce svobody ve společnosti stojí na určitém filosofickém základu,“ dále hodlá autorka „vysvětlit, proč je možné za něj považovat právě Millovu epistemologii a v čem se Millovo pojetí poznání formující jeho koncepci svobody shoduje s jeho pojetím vědeckého poznání“. (s. 11) Práce má promyšlenou strukturu, díky níž se v ní dobře orientuje a především dochází k naplnění cíle.

Autorka prokázala, že problematice velmi dobře rozumí, důležité je především, že si zvolila originální postgraduální projekt a že se jí podařilo vnést do českého prostředí nové téma, respektive ukázat koherentnost Millova díla zejména ve vztahu poznání – svoboda, jak jej vymezuje výše zmíněný cíl. Zajímavá je pasáž, která se zabývá reflexí tématu v českém (slovenském) prostředí, kde autorka ukazuje víceméně mylné vnímání svobody, bez vzhledu k samotné Millově teorii poznání. Totéž se týká i autorů do češtiny (slovenštiny) překládaných. Autorka si nepochybně nečiní nárok věnovat se všem, kdo se o Millovi zmiňují (John Gray), zdá se mi však důležité upozorňovat, za jakých okolností a proč vzniká liberalismus kolem pojmu svobody a a jakým způsobem se k němu Mill staví. Samozřejmě včetně jeho modifikace a ústupků, které byly rovněž dobově podmíněné. Jistě je podstatné zmínit Masarykův postoj, ale otázka je, co si z Millova můžeme vzít my. Přesvědčivě v kapitole 2 autorka analyzuje Millovu koncepci svobody ve společnosti, ale možná právě zde mohla být kritičtější (ve smyslu kritické analýzy), nebo ukázat proměnu významu takových pojmů, jako je například stát.

Velmi dobře se autorka vyrovnává s Millovou teorií poznání, aby následně znovu a rozsáhleji ukázala (kapitola 5), že „některá stanoviska spojovaná s Millovým pojetím svobody ve společnosti nelze přijmout“. (s. 93) Cíle práce se jí podařilo dosáhnout a jistě by závěry své práce měla zveřejnit tiskem, pakliže tak již neučinila.

K textu práce mám dvě tři drobné připomínky, na s. 11 v úvodu autorka formuluje vcelku vágně tezi, v celé práci o ní píše jako o hypotéze, což může čtenáře mást. Otázkou je, nakolik v kvalitativně pojatém výzkumu má vůbec smysl aplikovat

hypotézy a snažit se je ověřovat. Zmínku přinejmenším v úvodu si možná zasloužily tzv. Millovy metody uplatňované dnes zejména v kvalitativním výzkumu, které jsou nezdědka používány dodnes. Dovoluji si rovněž vznést dotaz, proč ve své práci nezmínila studii, kterou publikovala v roce 2013 a která se věnovala Millovi a Masarykovi. Vycházím z toho, že za postgraduálním studiem by měly být texty, k nimž by se jejich autoři měli hlásit.

Hana Dobiášová předložila kvalitní disertační práci a prokázala, že si vědecký titul na základě předložené práce zaslouží. Proto ji také doporučuji k obhajobě.

Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.

V Olomouci 28. prosince 2015